

Yazar: Gökhan ÇERVATOĞLU

Motosiklete yolcu olarak binecekler için püfler

Sevdiğiniz bir arkadaşınıyzla, partnerinizle motosikletle gezi yapmak, yapamınıyzda yapabileceğiniz en eğlenceli iplerden biridir. Eğer yolcu, bazı basit kuralları iyi algılayabilir ve harfiyle uygularsa bu daha da eğlenceli bir hale gelir. Çünkü kurala uymayan , hem kendisi hem de sürücü için eğlence değil, bir kabus, bir eziyet yaratır. Bay Lawrence Grodsky'nin yolcu binicilerle ilgili öğretileri, köpümüzde sürücü binicilerden önce anlatılacaktır:

1.- En azından sizi, arzu edilmeyen, muhtemel düpmelerde koruyacak, günlük giysilerinizle olmalıysınıyz. Ydeal olan minimum donanım budur: Ayağınıyzı ve ayak bileğinizi burkulma ve sadmelerden koruyabilecek bir yürüyüş ayakkabısı veya botu (Bileği de saran bir spor ayakkabı da olabilir.). Pantolon olarak, jean, keten v.b. kalın kumaştan ve muadili pantolonlar, hatta varsa deri pantolon veya suni türevleri giyilmelidir. Rüzgar geçirmez bir kapalı yaka mont ya da rüzgarlık giyilmelidir (Dikkatinizi çekerim! Tiport ve/veya port gibi bir giyim tarzını hiç önermiyoruz). Eldivenin içi sıcağı ve soğuğu (Thinsulate 3M gibi) izole eden malzemeye kaplanmış olmalı ve dıpy da rüzgara mukavim olan evsafta malzemeye üretilmelidir. Kaskınıyzın vizörü, yani kask camı yoksa muhakkak toz, böcek v.d. rahatsızlıklara karşı "Goggle" da denen "tayyareci" gözlüğünüzü hem konforunuz hem de güvenliğiniz için takmalıysınıyz. Bazı chopper (Örnek: Harley Davidson modelleri) binicilerinin pekte severek giydikleri, Türk Silahlı kuvvetlerinde de kullanılan "Mike" tipi asker miğferine benzer kask kullanıyorsanız ve uzun bir yolculuk olacaksa, kulaklık takmanız da önerilir. Araştırmalar, özellikle yüksek hızda kullanımlarda ve uzun saatler sonunda, çıplak kulakların ıpitme kaybına bile neden olduğunu göstermiştir. Alternatif oluşturan “Kullan-at” tipi kulak tıkaçları da fiyat olarak ta ucuzdur.

2.- Hava durumuna uygun giysileri giymeye de çalışmalısınıyz. Eğer daha önce fazla motosiklete binmediyseniz, ne kadar sıcak veya soğuk olacağını kestiremeyebilirsiniz. Nasıl giyinmeniz gerektiğini önceden bilecek durumda olan sürücünün bu konudaki tavsiyelerine uyunuz. Sıcak, günepli bir günde; ekstra olarak beyaz veya açık renkli bir pamuklu giysi giyebilirsiniz. Bu, sıcaklığı yansıtacak ve sizi serin tutacaktır. Öte yandan, açık renk, sizin diğer sürücüler tarafından daha kolay farkedilmenize de yarar. Benim, motosikletin çantasında, epim

veya alacađým yolcu için daima bulundurduđum yađmur tulumunun rengi hem sarý, hem de fosforludur. Genel olarak da, aslýnda sođuk günlerde daha güvenli ve daha zahmetsiz giyinildiđini de belirtmeliyim. Son olarak, uzun bir futbol sempatizany atkysý, Ýspanyol paça pantolon, hele hele etekli niteliđi olan, sađa sola takýlabilecek özellikte, dađýnyk giysi ve aksesuarlarla asla binmeyiniz. Bunlar, arka tekerleđe, dipliye, zincire veya bunun gibi motosikletin hareket halinde olan aksamlarýna takýlabilir. Yaralanmanýza, hatta bir kazaya neden olabilirler.

3.- Baþýnýzýn ölçüsüne tam uyan ve çene kayýpý kilidi sağlam olan kask giyiniz. Bir çok sürücünün yedek kasklarý bulunur. Bunlardan ölçüsü size uyan birini seve seve ödünç vereceklerdir. Kask sýkýca sarmaly, baþýnýzdan çýkabilecek þekilde, abartýlý bir bolluga sahip olmamalydır. Çene kayýpý da mümkün oldugunca gergin olarak ayarlanmalydır. Kaskýn iyi oturduğuna emin olmak için test de yapýnýz (gözlük takan varsa önceden çýkartmalydır.): Kaský çene bölümünden tutup, yukary doğru sýýýmaya çalyþarak, hafifçe itin. Kask çýkýyorsa, emniyetli bir þekilde giyilmemiþ demektir; sýkýlaþtýrýn ya da uyan bir kask giyin. Sürücü size yardımcı olacaktır. Eger sýkça yolcu oluyorsanız. Örneğin iki arkadaþ, iþe ya da okula birlikte gidiyorsanız mutlaka size uyan bir kaský motosiklet erbablarýndan satýn alýnýz. Kaskýn vizörünün çizilmemesi için, pamuklu kilifini da istemeyi ihmal etmeyiniz.

4.- Sürücü yolcusunu bindirmeden önce arka ayak dayama bacaklarýnýn (Yolcunun ayaklarýný koyduđu sabit pedal) açýk olmasýný sađlamayý unutsa bile, bunu siz hatýrlatýn, ya da yerini biliyorsanız siz indirin. Çünkü, genelde sürücü bunlarý kullaným sýrasýnda katlamýþ olduđundan, sizin için indirmeyi unutmup olabilir. Zaten, nezaketen, onlarýn yerini bilmiyorsanız bile, yerini sorup, sürücünün parmađýyla iparet ettiđi yere bakarak, indirmeniz þýk olacaktır. Çünkü, büyük bir ihtimalle o an sürücü zaten motosikletine binmiþ durumdadýr. Aman; sýcak egsoz borusuna / borularýna dikkat! Özellikle chopper’larda, ayak altý seviyelerinde yeralan sýcak egsozlar ayađýnýzý, bacađýnýzý ve vücudunuzun baþka bir yerini yakabilir. (Burada bir parantez açýyorum: Bana Türkiye'de bunu öđreten hiç bir kitap olmadýđý için, acemilik dönemimde ođlumun ayak bileđi kazayla buraya deđmiþ ve bu olay beni çok üzmüþtü. Bir de baþka bir boyut ta cici giysileriniz tabii! Ablam da bir kere inmeye hazýrlanýrken, sehpa yerine Honda Titan'ýmýn egsoz'una basmýþtý da tabanýnýn fiyakasý bozuldu. Onun ayak izi, egzosumun üzerinde nazarlýk olarak hala durur.)

5.- Geleneksel olarak motosiklete týpký sürücü gibi sol taraftan inilir ve binilir. Daima motosiklete binmiþ bulunan sürücünün sizi binmeye ya da inmeye davet etmesini bekleyiniz. Onun yönergelerine uyunuz. Eđer

sürücünün sizi farketmediği, hazırlıksız olduğu anda apansızca binmeye çalışırsanız; (Bakın; Burada metin yazarı Bay Grodsky'nin bir kelimesini aynen yazacağım: "CLAMBER" Yani; Redhouse'a göre "Güçlkle (Dağ) tırmanmak, elle, ayakla tırmanmak! Aman aman! Nasuh Mahruki üstad'ın kulaklarını çınlatmayın!) Bu beklenmeyen hareketiniz, durumdan bi-haber olan motosiklet sürücüsünün dikkatini dağıtacak ve motosikletin dengesini bozup, hep birlikte düpmenize bile neden olabilecektir. Aman yarabbi! Rezil de oldunuz elaleme! Ya yerler de çamurluysa?

6.- Sayın yolcular! İşte size motosiklete binmeyi öğretiyorum: Soldan yanayarak, sağ ayağınızı arka selenin üzerine atarsınız. Sonra yumuşak bir şekilde arka seleye yerleşin. Eğer boy veya başka bir nedenden dolayı bunu tercih etmiyorsanız, bu mutlaka size yarayacaktır. Tıpkı ata biner gibi yapın. Bu defa, sol ayağınızı sol ayak dayama bacağının üstüne koyup, -tekrarlıyorum tıpkı ata biner gibi- vücudunuzu elegant bir hareketle atarsınız, arka seleye yerleşin. Tüm bunları yapmakta iken, binicinin dengeyi korumasına yardımcı olmak amacıyla, son derece yavaş, alt seviyelerde kalarak, özenli hareket edin. Kilolu iseniz, kilonuza uygun olmayan bir motosiklete asla binmeyin. Yine devrilme riskiniz mevcuttur. Örneğin bir Honda Titan'a 100'er kiloluk iki dostumuz binerse, vay onların ve de motosikletimin haline! Başka bir yana; Harley Davidson'ın chopper gamında öyle ilginç adlı bir motosikleti var ki; adı “FAT BOY”, yani "Pipman Çocuk". Sanırım bu satıcılarımdan her boy ve her kiloya uygun motosikletler üretildiğini anlamıyorsunuzdur. Aslında, önde 60 kiloluk bir sürücü olsa ve arkasında 100 kiloluk bir yolcu taşırsa, sürüp riski artacaktır. Kilolu bir yolcu olarak arkaya binmiş olsanız da, hareketlerinizde çok dikkatli olun ve aşağıda anlatılacak olan binip kurallarını gözetin. Yürerken de aynı binerken uyguladığınız hareketlerin aynısını, tıpkı bir filmi geriye alırmışçasına, bu kere tersine doğru uygulayın. Tüm bunları önceden tecrübe edip binmek te, sizin için bir artıdır.

7.- Ayaklarınız, yolcu dayama ayağına iyice yerleşmiş bir şekilde seyahat edin ve asla ayaklarınızı motosikletten dıya doğru açmayın. Bu, dengeyi sağladığı gibi, ayağınızın arka tekerlede, dipteye, zincire ve eksoz, susturucu gibi yerlere takılmasını, ya da burada yanlışlara neden olmasını da önler. Asla trafik ışıkları gibi bir yerde sürücü durakladığında, ona yardımcı olmak için ayaklarınızla yere basmaya kalkışmayın. O dengeyi sağlayacak yeteneğe sahiptir ve böyle bir hareket ayaklarınızı riske etmek demektir. Bırakın, yolculuk sırasında ayaklarınız hep orada kalsın!

8.- (İşte ülkemizdeki tabulardan biri: Atatürk'ün kurduğu çadır ülkemizde bizlere yakışmayan bir tutuculuk! Ben arkama hatun bir kipi aldım bir gün, aramızdan hep karakedi geçiyor. Hanım kardeşim!

Madem bineceksin bu makineye, neden yeni gelin gibi nazlısın. Sürüp emniyetinde utanma olur mu? Tut şu belimi iki elinle. Ben, daha emniyetli olduđu ve dengeyi ortada topladýđý için yolcuma hep bunu söylerim. Ama yolcu da bunun ölçüsünü iyi ayarlamalı. Acemilik dönemimizde, benim epim olan hatun kípinin biraz da endipeden, ilk gün hep göbeđime kadar sarýlýp beni rahatsız etmesini hala tebessümle hatýrlarýz! Tabii þu malum biniciler gibi manzaralarý görünce yüređimin kalkmadýđýný an yok. Aman yarabbi! Bir varoptayýz. Farlarý zayıf yanan, küçük bir motosiklet, sürücü de kask ya var ya yok. Yolcu mu?.. Yolcuda ne gezer!.. O kültür var mı bizde daha! Bi de; Saba Melikesi Belkys'ın divanýnda oturması gibi yayýlmýp bir hatun kipi arkasında; Ýki ayađýný da sol yandan sarkýtmýp!.. Ýki eliyle de Beyefendinin omuz baplarýný tutuyor. O; korkunun zerresini bile tapýmýyor yüzünde sanki o insan bir çukurda zýplayýp düpecek, ölecek deđilmiþ gibi!. Dođrusu ne mi ?) Bazý kitapçýklar "Motosikletteki tutamaklardan da tutabilirsiniz." der. Fakat kanýmca en emniyetli yöntem, sürücünün belini iki elle de kavramak; Dahası mı? Bu tutup yöntemi sayesinde sürücüyle bütünlepir ve onun her hareketini algýlayabilirsiniz. Ayrýca, asla ara sýra kafanızý abartýlý bir kaykýlmayla, sert bir hareketle, öndeki manzarayı görmek v.d. amaçlarla yana eđmeyin. Hele hele, özellikle virajlarda, motosiklette dengeyi bozacak þekilde sađa sola bacak açmalar, eđilmeler gibi riskli hareketleri yapmayýnz! Bununla birlikte, bazý usta yolcu-biniciler dik rampalar çýkýlrken sürücüyle birlikte, ayný anda öne, rampalar çýkýlrken de sürücüyle birlikte, ayný anda hafifçe geriye hareket ederek dengeye katkı sađlamaktadırlar...

9.- Motosikletler bildiđiniz gibi otomobiller gibi direksiyon döndürerek deđil, gidonun sađa ya da sola hareketleri sayesinde döner ve haliyle dönüp esnasýnda yana dođru hafifçe yatarlar. Týpký bir uçađın dönüp yaparken, kanatlarýnýn yana yatması gibi. Asla motosiklet bir virajý dönerken, dolayýsýyla yana dođru hafifçe yatarken paniđe kapýlmayýnz. Bir viraj alma sýrasýnda alacađýnýz en ideal pozisyon þudur: Tercihen, sürücünün, eđer sola dönüyorsa SOL, sađa dönüyorsa SAĐ omuz hizasına bapýnýzý çevirin. Bapka hiç bir þey yapmak zorunda deđilsiniz! Ýsterseniz, sürücünün sýrtýna paralel bakacak þekilde, dođal bir þekilde (Patates çuvalý gibi durmak ta derler!) durmanýz, omuz omuza durmanýz bile sizi motosikletin denge merkezi olan ortada tutacađý için, virajlarda dengenin sađlanması için bu zaten yeterli olacaktýr. Asla kap yapayým derken göz çýkarmayýn: "Virajda yardımçı olayým" diye, yarıplardaki biniciler gibi sađa sola yatmaya kalkýpmayýn. Serinkanlý olun.

10.- Fren yapıldýđýnda otomatikman ön tarafa ađýrlık transferi de, dolayýsýyla baskýsý da olacaktýr. Eđer bu ani ve sert bir fren ise, bu baský da gözle görülür þekilde artacaktýr; Vücudunuz bu fren yüzünden sürücüye dođru yaslanacak, hatta seleden öne dođru kayabileceksiniz.

Panik yapmayýnýz. Yere basmaya çalıbmayýn. Ayaklýklara sýkýca basarak kendinize destek sađlayýn ve sürücünün yükünü azaltmak için kendinizi selenin biraz gerisine çekin. Bacak kaslarınýza verdiđiniz tüm gücünüzle, yalnızca koltuk üzerindeki pozisyonunuzu koruyun. Böylelikle vücunuzun sürücü üstünde baský oluřturmasýný önleyip kontrolü elinde tutmasına yardımcı olursunuz. Aksi, Dengelerin öne dođru kayması demektir. Arka tekerleđin üstündeki ađýrlık miktarý azalýnca da motosikletin dolaylý olarak çekip gücü azalacak, bu yüzden tekerlek muhtemelen yana savrulacaktır. Açýkça, sürücünün böyle bir panik frene, riske gerek duymayacak şekilde, ideal duruř mesafesini daima önceden gözetmesi gerektiđini de vurguluyorum.

11.- Daha önce motosiklet kullanmýp ya da aktif bir binici olan bir yolcu olabilirsiniz. Bu durumda bilinçten gelen apýrý rehavete kapýlmayýn. Üstteki kurallara siz de uyun. Usta bir sürücü-yolcu olarak, ansýzýn zorunlu yoldan çýkma, yana yatma gibi yolda geçeklepebilecek tehlikelerden kendinizi korumak için, önceden serinkanlý bir şekilde hazýrlýklý olun. Size dođru kořan bir köpeđi ya da geyik, Yýlký atý gibi hayvanları sürücü görmeyebilir. Konuřamayacađýnýz süratte olduđunuzda omuzuna hafifçe dokunup, -Belli ki yola konsantre olmuřtur- Hemen sürücüyü uyarýn. Hazýrlýklý olmasýný sađlayýn. Köpeklerde evini koruma içgüdüğü gelipmiřtir. Bu hayvanlar ender de olsa, kazayla tekerleđin arasýnda kalýp düřmenize neden olabilirler. Zaten siz durunca, hemen havlamayı ve ardýnýzdan seyirtmeyi býrakýr ortalýktan kaybolur bu dört ayaklý dostlarımız. Bir yöntemin de, önceden yavařlayýp, sonra birden gaz vererek hayvanýn zamanlamasýný bozmak olduđu söylenir. Kýsacasý abartýlý ve gereksiz yere olmamak kaydıyla, sakince sürücüye uyarýlarda bulunabilirsiniz.

Copyright © Lawrence Grodsky
Stayinsafe Sürüş Okulu - A.B.D.
Her hakký saklıdır.

Bu köpe yazýsýnýn geldiđi yer: Endurocu - Motosiklet ve Enduro Haberleri, Gezi, Kamp:

<https://www.endurocu.com>

Bu köpe yazýsý için adres:

https://www.endurocu.com/modules.php?name=Kose_Yazilari&op=view_article&artid=9